

Amsterdam, 18 augustus 2015

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Amsterdam

Betreft: Zwartboek gevolgen kostendelersnorm

Geacht college,

Het Groot MO/GGz overleg ontvangt ernstige signalen betreffende de gevolgen van de invoering van de kostendelersnorm. Daarom vragen wij dringend uw aandacht hiervoor. Om een beeld te geven van hetgeen er nu concreet gebeurt hebben wij een aantal feitelijke casussen verzameld onder de leden van het Groot MO/GGz overleg en organisaties in ons netwerk.

Aanleiding: invoering kostendelersnorm

Op 1 januari - en voor 'overgangs' bijstandcliënten vanaf 1 juli jl. - is de kostendelersnorm in werking getreden. Hoe meer mensen van 21 jaar of ouder in een huis wonen, hoe lager de bijstandsuitkering. Het idee hierachter is dat de woonkosten lager zijn, omdat men ze kan delen met anderen.

Zie ook: <https://www.amsterdam.nl/werk-inkomen/participatiewet/woont-meerdere/>

Gevolgen kostendelersnorm

Belangenorganisaties hebben gewaarschuwd voor de negatieve gevolgen van deze maatregel. Helaas blijkt nu in de praktijk dat de gevolgen van deze maatregel inderdaad zeer ernstig uitpakken.

- Het wordt lastiger om elkaar te helpen.
- Mensen komen in financiële problemen.
- Mensen worden (weer) dakloos.

Dit alles heeft ook weer negatieve gevolgen:

- Nog meer druk op voorzieningen als MO en beschermd wonen.
- Meer mensen leven op straat.
- Spanningen, problemen die verergeren, gezondheid gaat achteruit, gebrek aan perspectief.
- Grotere afstand tot weer meedoen, een plek in de samenleving, een baan, een leven weer opbouwen.
- Meer mensen wiens kwaliteit van leven drastisch achteruit gaat.

Flinke toename aantal aanvragen voor een postadres

De Daklozenvakbond heeft afgelopen maand als gevolg van de kostendelersnorm een enorme toename geconstateerd in het aantal aanvragen voor een postadres. Maar liefst 85 mensen vroegen in een maand tijd een postadres aan terwijl dit er normaal gesproken tussen de 15 á 20 zijn. Dit is een stijging van maar liefst 400 %!

Kostendelersnorm kost méér geld!

De kosten van de gevolgen die de invoering van de kostendelersnorm met zich meebrengt zijn vele malen groter dan de relatief kleine besparing die het oplevert. De maatregel treft vooral de kwetsbare burgers.

Deze maatregel staat bovendien haaks op het beleid van de Participatiewet, de transities en transformaties in het sociale domein die er juist op gericht zijn om mensen beter in staat te stellen

om zelf hun leven positief vorm te geven. Om onder andere eerder hulp te kunnen bieden voordat mensen erger problemen ontwikkelen. En om gebruik te maken van de eigen kracht en van de samenkracht in bijvoorbeeld je wijk en netwerk.

Casus 1:

Vrouw heeft ernstige gezondheidsproblemen. Heeft afgelopen jaar in coma gelegen, heeft nu nog 1 long en loopt op krukken. Een vriend wil deze mevrouw gratis helpen. Hij moet hiertoe een commerciële huurprijs in rekening brengen terwijl hij de vrouw gratis zou willen helpen. Als mevrouw niet bij deze mijnheer terecht kan dan staat zij op straat.

Casus 2:

Veel ouders en grootouders zouden hun (klein) kinderen met problemen willen helpen. Bijvoorbeeld door hen (tijdelijk) in huis te nemen. Veel (groot)ouders zien hier nu van af doordat dit gevolgen heeft voor hun uitkering.

Casus 3:

Alleenstaande moeder met 2 jonge kinderen huurt een kamer bij derden. De huurovereenkomst voldoet niet aan de strenge voorwaarden van de gemeente Amsterdam. De verhuurder wil niet meewerken aan een nieuw contract. Mevrouw betaalt 350 Euro huur en er is geen sprake van dat zij kosten deelt met de verhuurder. Omdat de huurovereenkomst niet voldoet wordt mevrouw door de kostendelersnorm gekort op haar uitkering en moet zij met haar 2 kinderen leven van 594 Euro per maand.

Casus 4:

Vrouw 53 jaar. Heeft 20 jaar gewerkt. Heeft op een schip gewoond. Hierdoor geen vast adres. Ze mocht van haar werkgever haar schip aldaar neerleggen. Toen het bedrijf failliet ging had zij geen ligplek meer. Mevrouw heeft geen WW gehad, wist niet dat zij een uitkering aan kon vragen, ze heeft financieel altijd voor zichzelf gezorgd. Uiteindelijk is mevrouw dakloos geraakt. En heeft meerdere winters in het park geslapen. Mevrouw zou bij een vriendin kunnen logeren. Als ze dit doet wordt haar vriendin gekort op haar uitkering, vriendin houdt dan te weinig over om zelf van te kunnen leven. ***'Ik wil onze vriendschap niet op het spel zetten. Ik ga het niet van iemand vragen als hij of zij daardoor zelf een korting op de uitkering krijgt'.***

Casus 5:

Zoon met ernstige GGZ problemen woont bij zijn vader. Door de korting die met de kostendelersnorm gepaard gaat kan vader zijn huur niet meer betalen. Zoon is nu almaar meer in de war aan het raken, is nu aangemeld voor opname in de GGZ.

Casus 6:

Mijnheer van 58 jaar is jaren geleden vanuit een oorlogssituatie naar Nederland gevlucht, heeft inmiddels een verblijfsvergunning. Sinds 2007 is mijnheer dakloos. Mijnheer heeft voor een reïntegratiebedrijf gewerkt en doet al jaren veel vrijwilligerswerk. Lange tijd kon mijnheer op hetzelfde adres bij vrienden verblijven. Nu kan dit niet meer. De vrouw waar hij verbleef kreeg stress van de regelgeving, werd bang om te helpen door de strengere regelgeving en handhaving. Mijnheer gaat nu van plek naar plek, om de 3 dagen slaapt hij ergens anders. Omdat men anders denkt dat je ergens woont. Het wordt steeds moeilijker. Mijnheer wil geen problemen veroorzaken voor de mensen die hem gastvrijheid bieden. Hij verneemt vaak dat mensen hem wel willen helpen maar dat dit niet kan door de regelgeving. Ook je spullen ergens bij iemand op zolder opslaan is lastiger geworden. Mensen worden bang om je te helpen. ***'Het is onbegrijpelijk en niet goed als mensen elkaar niet meer kunnen helpen, hierdoor kunnen mensen in Nederland zichzelf en elkaar niet meer redden. Mensen worden ontmoedigd om hun eigen familie te helpen'.***

Casus 7:

Mijnheer heeft een dwarslaesie, kan nog wel lopen maar heeft veel klachten en veel pijn. Mijnheer woont bij een vriendin (niet zijn partner) die voor hem zorgt. Vriendin zit in de Schuldhulpverlening, hiervoor zijn reeds afbetalingsafspraken gemaakt. Mijnheer en mevrouw worden getroffen door de kostendelersnorm. Hierdoor hebben zij onvoldoende geld om van te kunnen leven. Meneer en mevrouw wenden zich tot instanties (zoals de gemeente) en worden van kastje naar de muur gestuurd.

Casus 8:

Dochter van 20 jaar met Schizofrenie woont nog bij haar moeder. Dochter krijgt Wajong. Moeder heeft een brief gekregen over de Kostendelersnorm. Moeder zorgt heel intensief voor dochter waardoor ze zelf niet kan werken. DWI vindt dat moeder op termijn moet gaan werken. Betreft kostendelersnorm is er uitstel totdat de dochter 21 jaar is. Binnen een jaar moet dochter nu maar uit huis omdat de kosten voor moeder dan te hoog worden.

Casus 9 en 10:

Moeder (45) en volwassen zoon (23) sinds 2 jaar hebben zij de Nederlandse nationaliteit, zij hadden beiden eerst wel werk maar geen eigen woning. Na een periode van dakloosheid kon moeder in huis wonen bij een alleenstaande moeder met jong kind. De vrouw van 45 past af en toe op het jonge kind. Begin juli wordt de vrouw van 45 op straat gezet door de vrouw waar zij bij inwoont. Reden: mevrouw heeft een uitkering en is bang dat de bureaus een melding doen bij DWI en dat zij gekort zal worden op haar uitkering.

Zoon huurde na de periode van dakloosheid illegaal een kamer bij een man van 55. De man van 55 heeft zelf een uitkering en schulden. Begin juli wordt de zoon op straat gezet door de verhuurder, als gevolg van de kostendelersnorm. Moeder en zoon wonen sindsdien samen in een tentje en hebben een briefadres.

Casus 11:

Man van 41 met uitkering is na zijn laatste detentie bij een collega ingetrokken die ook een uitkering krijgt. Begin juli is mijnheer op straat gezet en uitgeschreven als gevolg van de kostendelersnorm. Hierdoor is zijn uitkering stop gezet. Nu leeft mijnheer zonder inkomen in een tent. Vrienden bieden wel aan dat mijnheer kan komen logeren, maar niemand zit te wachten op een handhavingscontrole van DWI. Mijnheer is een Top 1000 cliënt (ex Top 600). Mijnheer moet nu een daklozenuitkering aanvragen. Ook als dit goed verloopt zit mijnheer nog zo'n 6 weken zonder inkomen.

Casus 12:

Mijnheer zorgt voor zijn bejaarde ouders. Moeder is dement en vader heeft veel lichamelijke problemen. Toen mijnheer onlangs een IOAW uitkering aanvraag werd als eis gesteld dat mijnheer zich per 1-7 zou inschrijven bij zijn ouders. De gemeente zou dan kunnen besparen op zijn uitkering middels de kostendelersnorm.

Casus 13:

Volwassen zoon met psychische problemen woont bij zijn moeder. Moeder krijgt AOW plus een aanvulling tot bijstandsniveau. Door de kostendelersnorm worden zij gekort op hun toch al heel erg krappe inkomen. De AOW zou buiten de kostendelersnorm gelaten worden, op deze manier heeft moeder met AOW wèl hinder van de kostendelersnorm.

Verslag Bureau Straatjurist:

Ook in het onlangs verschenen verslag van Bureau Straatjurist over het eerste halfjaar van 2015 worden de problemen als gevolg van de kostendelersnorm gesignaleerd. <http://straatjurist.nl/wp-content/uploads/2015/08/2015-Tweede-verslag-BADT-Bureau-straatjurist.pdf>

Aanbevelingen:

Wij willen dat deze kostendelersnorm zo spoedig mogelijk wordt afgeschaft. Deze maatregel gaat volstrekt zijn doel voorbij, als dit niet snel wordt teruggedraaid lopen de kosten voor de samenleving enorm uit de hand.

Wij adviseren om op korte termijn eerst in beeld te krijgen wat de gevolgen van deze maatregel zouden zijn, alvorens het in te voeren. Voor mensen met AOW is op verzoek van de kamer een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen hiervan. Hierdoor is deze maatregel voor mensen met AOW uitgesteld. Als de kostendelersnorm toch wordt gehandhaafd, monitor dan de gevolgen en de kosten die dit met zich meebrengt.

Wij beseffen heel goed dat de gemeente Amsterdam niet over deze wettelijke maatregel gaat. De gevolgen echter zijn ingrijpend en vinden wel plaats in Amsterdam. Wij vragen de gemeente om aan de regering te laten weten welke problemen dit oplevert voor de Amsterdamse burgers.

De kostendelersnorm gaat ervan uit dat mensen kosten delen. Dit is vaak helemaal niet het geval. Onderzoek eerst eens of mensen daadwerkelijk kosten delen alvorens de kostendelersnorm toe te passen. De wet schrijft deze maatregel voor, gemeente Amsterdam kan ervoor kiezen hier op een redelijke en humane manier mee om te gaan. Dit kan worden vastgelegd in nadere regelgeving in de uitvoeringspraktijk.

Met vriendelijke groet,

Namens het Groot MO/GGz Overleg

Reinier Schippers
Voorzitter

Het Groot MO/GGz Overleg heeft tot doel om de participatie van de (O)GGz Groep in Amsterdam te bevorderen; en is hét onafhankelijke stedelijk platform voor collectieve belangenbehartigers van de (O)GGz Groep.

Contact Groot MO/GGz overleg:
Reinier Schippers, voorzitter
reinschip@hotmail.com
020-7525100
P/A: Plantage Middenlaan 14 – I
1018 DD Amsterdam